

Arola: «La falta de previsió del govern és el principal causant de la precarietat laboral dels bombers»

Conversem amb l'excap de la Regió d'Emergències Centre dels Bombers de la Generalitat, que va treballar durant trenta anys al cos i va viure de primera mà els incendis del 1994 i 1998 a la Catalunya Central

Josep Arola, excap de la Regió d'Emergències Centre dels Bombers | Pere Fontanals

Té 70 anys i pràcticament se n'ha passat la meitat al cos de Bombers. Josep Arola (Manresa, 1949) va estudiar enginyeria de Mines i després d'un temps de dedicar-s'hi va passar a impartir classes de formació professional al Col·legi Badia Soler de Manresa, "però no m'acabava d'agradar". És per això que quan va sorgir-li l'oportunitat de presentar-se a una convocatòria per treballar de bomber no s'ho va pensar dues vegades: "soc una persona bastant activa, i les feines on m'he de moure m'agraden", assegura. Aquesta nova aventura laboral es va allargar trenta anys (del 1983 fins al 2013), i durant aquest període va assumir càrrecs tan destacats com el de cap de la secció de mitjans aeris; cap de l'Escola de Bombers de Catalunya, i cap de la Regió d'Emergències Centre (REC), fins que el van cessar l'any 2007.

La seva trajectòria professional va estar marcada, sobretot, pels devastadors incendis del 1994 i el 1998 a la Catalunya Central, que, sumats, van cremar pràcticament 70.000 hectàrees de superfície forestal. En aquell moment Arola estava al capdavant de l'Escola de Bombers i era el cap de zona dels Bombers al Bages, Berguedà i Osona, perquè encara no s'havia creat la REC, un gran

"avenç", assegura, en l'organització territorial d'aquest cos amb més de cent anys d'història: "des que es va fundar [la REC] l'any 2001, que no hem hagut d'enfrontar-nos a cap altre incendi de les característiques dels de fa vint anys i escaig".

- Això vol dir que si tant al 1994 com al 1998 hi hagués hagut la REC, la magnitud de la tragèdia no hagués estat tan gran?

- Segurament que no, perquè des de Manresa hauríem tingut l'autoritat per mobilitzar altres parcs de bombers propers. El que passa és que llavors totes les actuacions es dirigien des de Bellaterra, i nosaltres poc hi teníem a dir. A banda, i pel que fa al 1994, hi va haver una gran simultaneïtat d'incendis. Els efectius estàvem repartits arreu del territori i els recursos eren els que eren...

- N'hi havia molt pocs?

- Només et dic que si el foc va començar un dilluns, fins dijous no vam disposar de cap helicòpter. Pel que fa als camions, sempre he pensat que si n'haguéssim tingut més, potser -i només potser- hauríem evitat que les flames creuessin el riu Cardener i passessin al cantó de Callús.

- Quants en tenien?

- Set al Bages i set al Berguedà. Actualment, per sort, disposem de molts més mitjans, molt potents. També hi ha més personal que abans, però no el suficient. Quan jo encara treballava, al cos ja hi havia queixes perquè s'havien de treballar més hores per cobrir tots els torns, però ara s'ha arribat a una situació límit. I la causa principal d'aquesta precarietat laboral ha estat l'enorme falta de previsió per part del govern de la Generalitat.

- En quin sentit?

- Durant molts anys no va obrir cap convocatòria per a l'entrada de nous bombers al cos. Això vol dir que els que hi ha ara es van fent grans, i alguns ja es jubilen. Com a conseqüència, hi ha hagut parcs que han hagut de tancar durant alguns dies perquè els faltaven efectius. I això no pot ser i no es pot permetre de cap manera, menys encara en l'època en què vivim, que els incendis forestals són molt més intensos i virulents que abans.

- Tenim el bosc abandonat?

- Tenim massa bosc, i està molt descuidat. Abans la gent feia servir molt la fusta, sobretot per escalfar-se i en el sector de la construcció. Ara, però, ja no s'usa. I no val res, econòmicament parlant. Tota aquesta fusta s'ha anat acumulant al bosc. I aquest bosc és el combustible més potent. Això s'ha traduït en una nova tipologia d'incendis, molt més potents i devastadors, que és impossible que s'apaguin amb les tècniques ancestrals que els pagesos transmetien de generació en generació. Actualment, anar amb un xapo a apagar un incendi amb flames de 40 metres d'alçada és infactible, perquè no t'hi pots acostar. És per això que a partir dels anys vuitanta, les ADF (creades per pagesos) van deixar d'anar amb xapos i van començar a treballar amb mànegues i cubes, com els Bombers.

- Com es reparteixen les tasques, els cossos de seguretat, quan hi ha un incendi?

- Ja fa uns quants anys que comptem amb l'anomenat Infocat, el pla especial d'emergències per incendis forestals de Catalunya. Aquest és qui atorga, a cada col·lectiu, les funcions que ha de fer. En aquest sentit, estableix que la persona encarregada de prendre les decisions és el cap de Bombers. Recordo que quan jo ho era, en algun dels incendis que vam viure a la primera dècada del 2000, vaig arribar a fer pujar dalt d'un helicòpter gent que criticava la meva gestió, perquè veïes que el que feia tenia sentit. Els helicòpters són fonamentals en la nostra feina.

- Els permet veure les coses des d'un altre angle.

- Sí, per observar els successos des d'una perspectiva més allunyada, que és la manera com se'ls ha de mirar un cap de regió. Quan venien efectius nous al cos, jo sempre els deia que un bomber ha d'estar a la punta de la llança i apagar el que tingui al davant; un caporal ha d'estar pendent del que s'està apagant i pensar en com estarà la cosa al cap de deu minuts; un sergent s'ha de situar a mitja hora vista; un oficial, a una hora vista; un cap de guàrdia, a tres hores, i el cap de regió, ha de pensar en els dies posteriors.